

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 62.294/1
van 7 november 2017

over

een ontwerp van koninklijk
besluit ‘tot wijziging van
artikel 19 van het koninklijk
besluit van 28 november 1969
tot uitvoering van de wet van
27 juni 1969 tot herziening van
de besluitwet van
28 december 1944 betreffende
de maatschappelijke zekerheid
der arbeiders’

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 62.294/1
du 7 novembre 2017

sur

un projet d’arrêté royal
‘modifiant l’article 19 de
l’arrêté royal du
28 novembre 1969 pris en
exécution de la loi du
27 juin 1969 révisant
l’arrêté-loi du
28 décembre 1944 concernant
la sécurité sociale des
travailleurs’

Op 13 oktober 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Sociale Zaken verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van artikel 19 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 26 oktober 2017. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Wendy DEPESTER, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried VAN VAERENBERGH, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 november 2017.

*

Le 13 octobre 2017, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre des Affaires sociales à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal ‘modifiant l'article 19 de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs’.

Le projet a été examiné par la première chambre le 26 octobre 2017. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wilfried VAN VAERENBERGH et Wouter PAS, conseillers d'État, Johan PUT, assesseur, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Wendy DEPESTER, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried VAN VAERENBERGH, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 7 novembre 2017.

*

1. In het zesde lid van de aanhef van het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit wordt verwezen naar het advies van de Nationale Arbeidsraad, evenwel zonder vermelding van de datum ervan. Volgens de gemachtigde is dat advies gevraagd maar nog niet uitgebracht. Indien de aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, voorgelegde tekst ten gevolge van dat advies nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, voor een nieuw onderzoek aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

2. In het tweede lid van de aanhef van het ontwerp moet melding worden gemaakt van de wijzigende wet van 24 juli 2008.

3. De Inspectie van Financiën heeft over het ontworpen besluit twee adviezen uitgebracht. In het vierde lid van de aanhef dient dan ook te worden geschreven:

“Gelet op de adviezen van de inspecteur van Financiën, gegeven op 6 juni 2017 en 25 september 2017;”.

4. Het ontworpen artikel 19, § 2, 22°, van het koninklijk besluit van 28 november 1969 ‘tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders’ bevat enkele bepalingen waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen categorieën van werknemers op grond van hun leeftijd (werknemers die de leeftijd van minstens 58 jaar bereikt hebben resp. werknemers die de leeftijd van 60 jaar bereikt hebben). Dergelijk verschil in behandeling dient uiteraard gewettigd te kunnen worden in het licht van de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie zoals die zijn vervat in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Een verschil in behandeling is volgens de rechtspraak slechts verenigbaar met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie wanneer dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

De stellers van het ontwerp zullen erover moeten waken dat voor elk van de ingevoerde verschillende behandeling van categorieën van werknemers, een afdoende verantwoording voorhanden is.¹

¹ Uit het ontworpen artikel 19, § 2, 22°, van het KB van 28 november 1969 blijkt dat de werknemer minstens 58 jaar oud moet zijn. De gemachtigde gaf hierbij de volgende verantwoording:

“Cijfers over de uitstroom van oudere werknemers tonen een duidelijke tendens aan waarbij werknemers ouder dan 58 jaar sneller uitvallen en vervroegd pensioen of deeltijds tijdskrediet opnemen dan in de leeftijdscategorie 50-57 jaar. De regering heeft expliciet gekozen voor de leeftijdsgrens van 58 jaar omdat die coherent is met andere regelgeving zoals het SWT.”

Het ontworpen artikel 19, § 2, 22°, d), van het KB van 28 november 1969 bepaalt dat de vergoeding voor de werknemer die overgaat van een voltijdse naar een 4/5de tewerkstelling enkel vrijgesteld is van sociale zekerheidsbijdragen “indien de werknemer de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt”. De gemachtigde verantwoordde dit als volgt:

5. De artikelen 3 en 4 van het ontwerp dienen te worden vernummerd tot de artikelen 2 en 3.

*

“De voorwaarde van een 4/5 tewerkstelling op de leeftijd van 60 jaar werd opgenomen omdat men op die leeftijd kan instappen in een systeem van tijdskrediet voor oudere werknemers (landingsbaan). *In concreto* kan men vanaf die leeftijd kiezen voor een arbeidsduurvermindering met minstens 1/5. Om dit verlies op te vangen krijgt men een onderbrekingsuitkering van de RVA.

Enkel voor zware beroepen, lange loopbanen en ondernemingen in herstructurering of in moeilijkheden kan men al vanaf 55 jaar zo'n landingsbaan opnemen.

Door in het ontwerp van besluit dus de vrijstelling van bijdragen op de premie voor een arbeidsduurvermindering naar 4/5 te koppelen aan de minimumleeftijd van 60 jaar, beoogt de regering een coherent beleid te voeren inzake het verhogen van de effectieve uittredeleeftijd.”

1. Le sixième alinéa du préambule du projet d'arrêté royal soumis pour avis vise l'avis du Conseil national du travail, sans toutefois mentionner sa date. Selon le délégué, cet avis a été demandé, mais n'a pas encore été donné. Si cet avis devait encore donner lieu à des modifications du texte soumis au Conseil d'État, section de législation, les dispositions modifiées devraient être à nouveau soumises pour examen à la section de législation, conformément à la prescription de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973.

2. Le deuxième alinéa du préambule du projet doit mentionner la loi modificative du 24 juillet 2008.

3. L'Inspection des Finances a donné deux avis sur l'arrêté en projet. Il convient dès lors d'écrire au quatrième alinéa du préambule :

« Vu les avis de l'Inspecteur des Finances, donnés les 6 juin 2017 et 25 septembre 2017 ; ».

4. L'article 19, § 2, 22°, en projet, de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 'pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs' contient quelques dispositions qui opèrent une distinction entre des catégories de travailleurs sur la base de leur âge (les travailleurs qui ont atteint l'âge de 58 ans au moins et ceux qui ont atteint l'âge de 60 ans). Pareille différence de traitement doit évidemment pouvoir être justifiée au regard des principes d'égalité et de non-discrimination que consacrent les articles 10 et 11 de la Constitution.

Selon la jurisprudence, une différence de traitement ne peut se concilier avec les principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination que si cette différence repose sur un critère objectif et qu'elle est raisonnablement justifiée. L'existence d'une telle justification doit s'apprécier en tenant compte du but et des effets de la mesure concernée ainsi que de la nature des principes en cause; le principe d'égalité est violé lorsqu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé.

Les auteurs du projet devront veiller à ce que l'instauration de chaque différence de traitement de catégories de travailleurs puisse être adéquatement justifiée ¹.

¹ Il ressort de l'article 19, § 2, 22°, en projet, de l'AR du 28 novembre 1969 que le travailleur doit être âgé de 58 ans au moins. À ce propos, le délégué a donné la justification suivante :

« Cijfers over de uitstroom van oudere werknemers tonen een duidelijke tendens aan waarbij werknemers ouder dan 58 jaar sneller uitvallen en vervroegd pensioen of deeltijds tijdskrediet opnemen dan in de leeftijdscategorie 50-57 jaar. De regering heeft expliciet gekozen voor de leeftijdsgrens van 58 jaar omdat die coherent is met andere regelgeving zoals het SWT ».

L'article 19, § 2, 22°, d), en projet, de l'AR du 28 novembre 1969 dispose que l'indemnité pour le travailleur qui passe d'un emploi à temps plein à un emploi à 4/5e est seulement exonérée des cotisations sociales « si le travailleur a atteint l'âge de 60 ans ». Le délégué a justifié cette mesure comme suit :

« De voorwaarde van een 4/5 tewerkstelling op de leeftijd van 60 jaar werd opgenomen omdat men op die leeftijd kan instappen in een systeem van tijdskrediet voor oudere werknemers (landingsbaan). In concreto kan men vanaf die leeftijd kiezen voor een arbeidsduurvermindering met minstens 1/5. Om dit verlies op te vangen krijgt men een onderbrekingsuitkering van de RVA.

Enkel voor zware beroepen, lange loopbanen en ondernemingen in herstructurering of in moeilijkheden kan men al vanaf 55 jaar zo'n landingsbaan opnemen.

5. Les articles 3 et 4 du projet doivent être renumérotés en articles 2 et 3.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME